

484 1 1330

Клещка выдачи единиц хранения

№ 6874

(наименование единиц хранения)

3-л.

(№ и количество листов)

Фонд № 481

год 1913

опись № 1

ВЫДАНО		ВОЗВРАЩЕНО	
Дата	Подпись	Дата	Подпись
25/IV 1955-г.	Медведев	28/IV 55-г.	Медведев
18/IV 56-г.	Медведев	25/IV 56-г.	Медведев
19. IV. 90	Медведев		Медведев
20/IV - 1880	Медведев		Медведев
15/IV 1931	Медведев		Медведев
20/IV 1931	Медведев	17/IV 1931-г.	Медведев
11. IV 84.	1. Медведев		Медведев

1330

1330

Общества распространения грамотности среди учащихся
Грузинской школы в Кутаиси

საზოგადოებრივი:

Ц. И. М. Архив
Фонд № 481 1 Ед. № 1330

Центр Истор
Архив
Фонд № 481
Дел № 6874

ფურცელი № 229/48

ბუღალტრის ბ. ვ. სავაძის მიერ 1913 წ. 14 ნოემბერს
წარმართული, 1913 წ. 14 ნოემბერს.

Документ о работе Правления общества
(распространения грамотности) за 1913 год
(печатный)

1913 წ.
1330. (№ 6874). საზოგადოების გამგეობის მოხსენება საზოგადოების წევრთა წლიური კრებისადმი. 1913 წ. ნოემბრის 14. ფურ. 2.

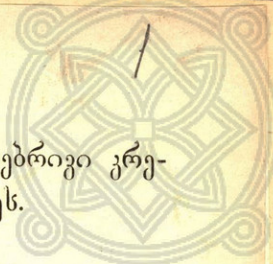
1913
რ. ბ. გ. 1913

საქართველოს
მინისტრობის

1913 წ.

ბ. ვ.

მოხსენება წ. კ. საზოგადოების წევრთა ჩვეულებრივი კრებისადმი, 1913 წ. 14 გიორგობის-თვეს.

გამგეობის მოქმედება 1912 წლის განმავლობაში.

საზოგადო კრების დაგვიანების მიზეზი.

გამგეობა სამწუხაროდ აღნიშნავს, რომ წელს საზოგადოების წევრთა ჩვეულებრივი კრება დროზე ვერ მოიწვია. ამის მიზეზი იყო ის გარემოება, რომ საზოგადოების განყოფილებებმა თავის დროზე ვერ მოგვეწოდეს შესაფერი მასალა და ამის გამო საზოგადოების მოქმედების ანგარიშის შედგენა შეუძლებელი გახდა. (ზოგი ერთი — განყოფილების ანგარიში ოქტომბერში მოგვივიდა). გამგეობა ყოველგვარ ზომებს ხმარობს ამ მოსურხებლობის ასაცდენად: ქრისტეშობისთვის გასულს ურიგებს განყოფილებებს და სკოლებს დაბეჭდილ ბლანკებს და ანგარიშის წარმოდგენას მოსთხოვს ხოლმე; შემდეგ რამდენჯერმე განმეორებით მოსთხოვს ანგარიშების წარმოდგენას, მაგრამ განყოფილებები ვერ ახერხებენ სხვა და სხვა მიზეზის გამო ამის ასრულებას. გამგეობა დარწმუნებულია, რომ მომავალ წლიდან ეს ნაკლი აგვეცდება, ვინაიდან აუცილებლად მოწვეული იქნება ამ წლის გასვლამდის მუდმივი მეთვალყურე ჩვენი სკოლებისა და ბიბლიოთეკების, რომელსაც სხვათა შორის დავეალება გაუადვილოს განყოფილებებს თავის დროზე ანგარიშების წარმოდგენა.

საზოგადო კრების დავალება.

- 1912 წლის საზოგადო კრებისაგან შემდეგი დაეალება ჰქონდა გამგეობას:
- 1) გამგეობამ მოიწვიოს საგანგებო კომისია, რომელიც მასთან ერთად შეიმუშავებს წიგნების გამოცემის გეგმას.
  - 2) შესდგეს კომისია, რომელმაც გამგეობასთან ერთად შეიმუშავოს გეგმა წ. კ. საზოგადოების მომავალი მოქმედებისა (კომისიის წევრებად კრებამ აირჩია: ა. ნ. ჯავახიშვილი, შ. ვ. შესხიშვილი, ი. ო. ზურაბიშვილი და ივანე მაკეაბრაძე).
  - 3) წიგნების ანგარიში გასწორებულ იქნას.
  - 4) გამგეობასა და იმ კომისიას, რომელსაც მიენდა მეორე მუხლში მოხსენებული გეგმის შედგენა, დაველა გამოიკლიოს საკითხი საწევრო ფულის შეტყობის შესახებ და მოახსენროს საზოგადო კრებას.
- ამ დავალებითა შესახებ გამგეობას აქვს პატივი საზოგადო კრების მოახსენოს შემდეგი:

- 1) წიგნების ანგარიში მალაზიაში სპეციალურ კომისიისაგან გასწორებულია, რასაც სარევიზო კომისიაც ამოწმებს. საწყობი ასწერა კანცელარიაში, შეცდომები აღნიშნა, — მაგრამ ჯერ — ჯერობით სპეციალურ კომისიას საქმე არ დაუბლოკებია, რადგან წიგნები საწყობში ისევ გადასათვლელია.
- 2) უმთავრესი ყურადღება გამგეობამ მიაქცია იმ კომისიის მუშაობას, რომელსაც დავალებული ჰქონდა საზოგადოების მომავალი მოქმედების გეგმის შედგენა. ამ კომისიას გამგეობასთან ერთად ჰქონდა 12 სხდომა. პირველ ყოვლისა დიდხანს იმსჯელა იმის შესახებ, თუ როგორ ჩამოყალიბდეს საზოგადოების ორგანოს შემადგენლობა, რომ გამგეობის მოქმედება ბევრად იმაზე ნაყოფიერი იყოს, ვიდრე ახლა არის. წარმოთქმული იყო აზრი, რომ საზოგადოების მოქმედება ისე მოეწყოს და საზოგადოების გამგეობა ისე დანაწილდეს, როგორც ეს ხარკოვის წერა-კითხვის საზოგადოებაშია. ამის შესახებ კომისიის წევრებმა თავისი პროექტი წარმოადგინეს (ა. ჯავახიშვილმა და 3 გველეშვილმა), მაგრამ არც ერთი არ იქნა მიღებული, რადგან წარმოდგენილი პროექტების მიღება და მათი განხორციელება მოითხოვდა საზოგადოების წესდების ძირითად ცვლილებას. ეს კი გამგეობისა და კომისიის შეერთებულმა კრებამ შეუძლებლად სცნო დღევანდელს პირობებში. გრდა ამისა ხარკოვის წ. კ. საზოგადოებას დიდი ფული აქვს, მილიონ მანეთამდე ხელულებელი თანხა, და წლიური შემოსავლიც, რასაკარგველია, შესაფერა ექმნება. ფულთან ერთად ხარკოვის საზოგადოებას დიდა ძალა აქვს: იქ, როგორც საუნივერსიტეტო ქალაქში, მომუშავენი ბევრნი არიან; ჩვენ კი მოკლებულნი ვართ ამ ბედნიერებას. ამიტომ ხარკოვის წ. კ. საზოგადოების ორგანოა.

ცაჯერ—ჯერობით ჩვენთვის გამოსადეგი არ არის, ჩვენთვის საჭიროა უფრო მეტი ცოდნა მოწესრიგება ჩვენი საქმისა. ამ აზრს დააღვა გემგობისა და კომისიის შერთებულ სხდომა და ამის მიხედვით გამგეობის მოქმედებისთვის შედგენილი იქნა ინსტრუქცია, რომელიც წარმოადგენდა თქვენდა განსახილველად და დასაბუთებულად. პრინციპიალურის მხრივ ეს ინსტრუქცია იგივეა, რაც მიღებულია გამგეობის მიერ 9 თებერვალს 1909 წელს; განსხვავება იმაშია, რომ დღემდის გამგეობა სამ სექციად იყოფებოდა, ახლა კი სექცია ხუთია და წევრებს, ერთის გარდა, ირჩევენ საზოგადო კრება

3) წიგნების გამოცემა—მოთხოვნილებაზე და ფულზეა დამოკიდებული. გამგეობამ სანგარიშო წელს მხოლოდ ის წიგნები დაბეჭდა, რასაც დიდი მოთხოვნილება ჰქონდა და თავისუფალი თანხების უქონლობის გამო მეტი ვერ შესძლო. თქმა არ უნდა, წინასწარ გეგმის შედგენა, თუ რა და რა წიგნები და როგორის თან-და-თანობით გამოიცეს, ძლიერ კარგია, გამგეობამ სამჯობინოდ დანიხა ეს მოვალეობა დააკისროს იმ საგამომცემლო სექციას, რომელიც დასაბუთებულად წარმოადგენილი ინსტრუქციით უნდა დაწესდეს.

4) საწევრო ფულის შემკირების შესახებ საკითხს დიდი მსჯელობა არ გამოუწვევია, რადგან საწევრო გადასახადის შემკირება უთუოდ წესდების შეცვლის გამოიწვევს; ხოლო ეს უკანასკნელი კი, როგორც ზევით მოვიხსენიებთ, დღევანდელს პირობებში გასგეობისა და კომისიის შეერთებულ კრებას შეუძლებლად მიჩანია.

სკოლები და ბიბლიოთეკები

გარდა ამისა გამგეობას საჭიროდ მიჩანია შემდეგი მოახსენოს კრებას: სანგარიშო წლის განაულოებაში გამგეობამ განსაკუთრებით ყურადღება მიამატა არა ახალ სკოლების დაარსებას, რაც შეუძლებელიც იყო უსახსრობის გამო, არამედ არსებულ სკოლების მდგომარეობის გაუმჯობესობას. სანგარიშო წელს სკოლებზე, წინა წლებთან შედარებით, უფრო მეტი ხარჯი გასწია, რომ სწავლა-აღზრდის საქმე უფრო რაციონალურ ნიადაგზე ყოფილიყო დამყარებული. ამასთანვე ჩვენი სკოლების მასწავლებლების მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესება თხოვნილობდა გამგეობის განსაკუთრებულ ყურადღებას; 1912 წელს გამგეობამ მოუმატა ჯამაგირი ოთხ მასწავლებელს და ახლა იმის ცდაშია, რომ ჩვენს სკოლებს დახლოვებული მასწავლებლები ჰყავდეს, ეჩინადგანსკოლის სულის ჩამდგმელი მასწავლებელია, სკოლის წარმატება მასწავლებლის ცოდნასა და მის ზედხედავად დამოკიდებული. გამგეობა საზოგადო კრებას წარმოუდგენს ამ მოკლე ხანში მოხსენებას, თუ რა გზით შეიძლება კარგ მასწავლებელთა ხელში იყოს ჩვენი სკოლები. საჭიროა ზღვრებულ მუდმივი კაცია, რომელიც მუდმივ ყურადღებას და ხელმძღვანელობას გაუწევს როგორც სკოლებს, ისე ბიბლიოთეკებს. არ შეიძლება არ აღვნიშნოთ, რომ ჩვენი სკოლები ერთ კლასიანებია, სამი ან ოთხი განყოფილებით და ერთის მასწავლებლით. ჩვენ კარგად ვიცით, რომ ეს არ შეეფერება პედაგოგიურ მოთხოვნილებას. ამ ნაკლებობის თვლიან მოპოვება აუცილებელ საჭიროებად მიჩანია გამგეობას და იმის ზრუნვაშია, რომ საჭირო თანხა გამოიმუშოს და, სადაც აუცილებელი საჭიროებაა, ოარი მასწავლებელი იყოლიოს.

თანხები.

წ. კ. საზოგადოებას არ აქვს ისეთი ძლიერი და მუდმივი წყარო, საიდანაც შესაძლებელი იყოს ზემოხსენებულ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება. თითქმის ყველა ნაწილს საზოგადოების შემოსავლისას შემთხვევითი ხასიათი აქვს. თუმცა საზოგადოების ხელ-უხლებელი თანხები ასი ათას მანეთს გადააკლებენ, მაგრამ ამათში მხოლოდ 25 ათასი შეადგენს ისეთს ძანხას, რომლის სარგებელი გამგეობის სრულს განკარგულებაშია, დანარჩენს 75 ათასს სპეციალური დანიშნულება აქვს და, ანდერძის ძალით, იმის სარგებელი შემომწირველთა სურვილის თანახმად უნდა დაიხარჯოს.

25 ათასის მანეთის სარგებელი, ცხადია, დიდ არაფერს შეადგენს, მაგრამ თანხის სარგებელიან ერთად ჩვენ მუდმივ წყაროდ გვაქვს დახმარება ტფილისის გუბერნიის თავდა-აზნაურობისაგან და წიგნის ვაჭრობის შემოსავალი.

უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში გამგეობა იმის ცდაშია, რომ რაც შეიძლება გააძლიოს საზოგადოების ხელუხლებელი ძირითადი თანხა, შექმნას ერთი ძლიერი სსსკოლო ფონდი. ამ მიზნის მისაღწევ ერთ-ერთ და საშუალებად გამგეობას ქვემოთხსენიებული შემდეგი: თანხების წლიური სარგებლის ერთი მეათედი ემატება თანხას, ხოლო ცხრა მეათედი იხარჯება; ასე რომ ძირითადი თანხა მუდამ ზრდაშია.

გამგეობამ ძველი ვალები თანხებისა მიიშოშრა, საზოგადოების ქონებრივი მხარე წესრიგში ჩააყვანა და იმისი თანდათანობით ზრდა თითქმის უზრუნველ კყო.

უფრო მარა
კომისიის
შედგენილ
და დასამ.
ულია გამ.
მდის გამ.
თის გარ.
ლი. გამ-
ობთოვ-
ესსლო.
გორის
ახა ეს
ტბლად
გამო-
კვლის
ელს
აა.

ყოფილ-
ება.

ამ ბოლო წლებში ბევრი ადგილას გაიხსნა ჩვენი საზოგადოების განყოფილება. ეს მოვლენა სასიხარულოდ უნდა ჩაითვალოს; იქედნა ადგილობრივი ინიციატივა და თვით მოქმედება; ის რაც აქედან უნდა გაკეთებულყო, ადგილობრივის ძალითა შეთანხმებით კეთდება. ჩვენი მოვალეობაა ხელი შევეწყუთ ამ საქმეს, რომ განყოფილებათა და მთავარ გამგეობის შორის მეტი კავშირი დამკვიდრებულყო, საანგარიშო წყლის გამგეობამ თავის კრებაზე მოიწვია განყოფილებათა წარმომადგენლები კრებებში ჩინებული შთაბეჭდილება მოახდინეს; ახრთა-გაცელა-გამოცელა გამვაც-ნო ერთმანეთი და შეგვეგნებინა ურთი-ერთის სკიპროებანი, მაშინვე აღიარებულ იქნა, რომ ამისთანა კრებები ხშირად იმართებოდეს. მხოლოდ ეს ჯერ ახალი საქმე და, როგორც ეგეთი, ჯერ-ჯერობით ვერ არის მოწესრიგებული. იმედს ვაქვს, როცა, თანახმად წარმოდგენილი ინსტრუქციისა, სექციები დაწესდება და როცა განსაკუთრებული მეთვალყურე-ხელმძღვანელი ეყოლება ჩვენს სკოლებს, მაშინ ეს საქმე ღირსეულად დავგვირგვინდება.

ნი-საცავი
ბუზუმი

წიგნთ-საცავი; რომელიც მოითავსებული იყო საზოგადოების კანცელარიაში, საანგარიშო წლის ზაფხულს გამგეობამ გადაიტანა ქართულ გიმნაზიაში, მოათავსა იგი მესამე სართულის ერთს დიდ დარბაზში, და იმყოფა დალაგება როგორც წიგნთ-ბისა, ისე საარქივო ნივთების. თუმცა ჯერ კიდევ ბევრია ვასაკეთებელი; მაგ-რამ იმ მდგომარეობაში არის; რომ ყველასთვის შესაძლოა იმით სარგებლობა. ჩვენი წიგნთ-საცავი და მუზეუმი ღიაა ყოველ დღე; დღის 9 საათიდან შუა-დღის 3 საათამდე.

ვაჭრობა.

1912 წლის საზოგადო კრებამ დაადგინა ჩვენი წიგნთ-საცავ-მუზეუმის შეერ-თება საისტორიო საზოგადოების მუზეუმთან იმ საფუძვლებზე, რომელიც შეიმუ-შავა წ. კ. საზოგადოების გამგეობამ და მოიწონა საზოგადო კრებამ. ეს დადგე-ნილება საისტორიო საზოგადოების საზოგადო კრებამ, თანახმად მისი საბჭოს მო-ხსენებისა; არ მიიღო, და ამ გეგმად შეერთების წინადადება უარყოფილ იქნა.

წიგნის ვაჭრობა დამყარებულია კომერციულ საფუძვლებზე; ნდობის გახსნის დროს გამგეობა დიდ სიფრთხილეს იჩენს; წინანდელი ღია ანგარიში მოსპობილია. ახლა ნდობა-დამსახურებულმა პირმა უთუთოთ უნდა წარმოადგინოს ვექსილი; რომლის განაღდება სავალდებულოა ვექსილში აღნიშნულ ვადაზე. ამ ზომებმა შესამჩნევი შედეგი მოიტანეს, წიგნების ვაჭრობიდან შემოსავალმა თვალსაჩინოდ იმატა: 1906 წ. შემოვიდა 2469 მან. 50 კაპ., 1907 წ. — 3075 მან. 65 კაპ., 1908 წ. — 4083 მ., 1909 წ. — 3900 მან. 34 კაპ., 1910 წ. — 4640 მან. 13 კაპ., 1911 წ. — 4570 მან. 26 კაპ. და 1912 წ. 7845 მან. 09 კაპ.

დასასრულ გამგეობა მოგახსენებთ, რომ ვალების განაღდების საქმე სწარმო-ებს და ამის შესახებ ცალკე იქნება მოხსენება.

თავმჯდომარე — გ. ნ. ყაზბეგი.
თავმჯდომარის ამხანაგი — ა. ბ. მდივანი.

გამგეობის წევრნი:

დ. გ. კარიჭაშვილი
ლ. გ. ბოგვაძე
გ. ს. რეხიაშვი
ა. ზ. ფრთაგაფე
ფ. ბ. შკელაძე.

Книжка для записей
№ 4. В. П. С. (1954-1955)

(8) листов
4. = /ix 1954/г Подпись: Степурин

Г. П. С. (1954-1955)

65 /ix 1955-г. Степурин